

Tankar på briggen

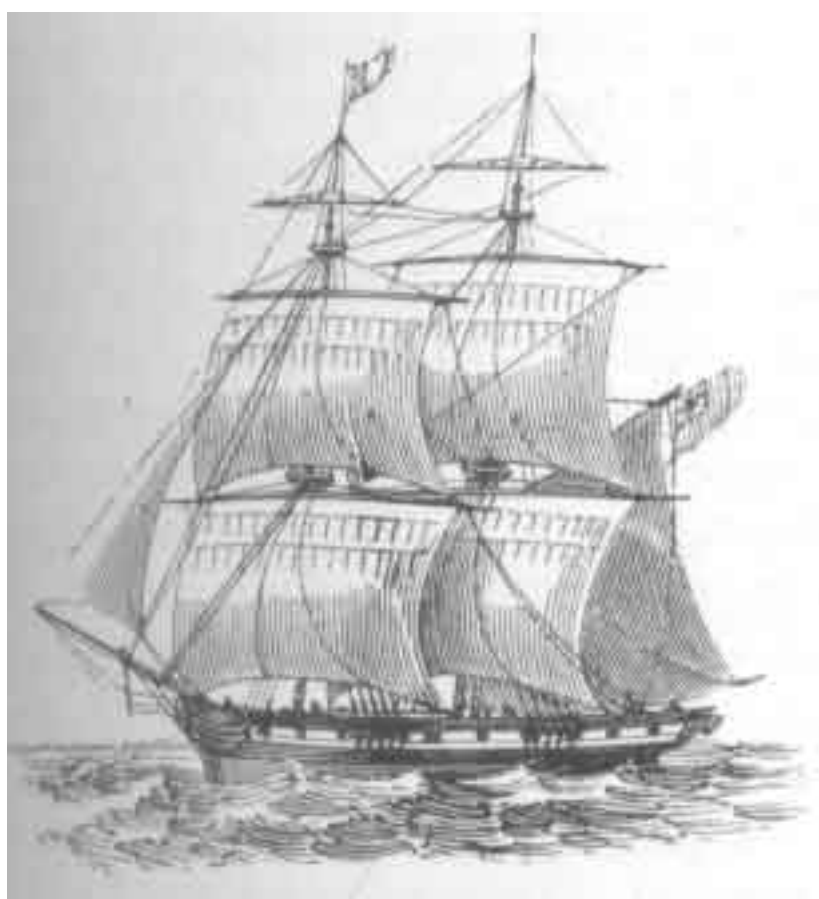
Amelia Andersdotter

Kämnärsvägen 4:2098, 22547 Lund

e-post: teirdes [at] gmail.com

tel.no: 076 - 85 47 410

14 oktober 2008

Innehåll

1	Ledare	2
2	Kvinnor, skönhet och science fiction 2008	2
3	Vart tog elefanten vägen?	4
4	Recension: Asura, Santiago Eximeno	5

1 Ledare

Vart tog elefanten vägen? Det undrade jag i somras när jag spelade *Möte i monsunen* av Evert Taube på pappas gitarr. Det föll sig så lyckligt att min upplaga av Nordisk familjebok (anno 1956) hade en mycket utförlig sektion om just segelfartyg.

Vid ett samtal kring middagsbordet kom vi fram till att för bara 60-70 år sedan hade det förmodligen inte varit något problem att hitta en person som spontant hade kunnat förklara dessa ståtliga båtars mysterier. Idag är dock gemene man, och övriga också, mystiskt ovetande om dem.

Om detta och skönhet skriver jag i första upplagan av *Tankar på briggen*. Det är väl tänkt att det ska bli fler senare, och att här ska finnas bidrag från andra personer om dittan och dattan. Vi får se hur det blir med det.

Allt material i det här numret är skrivet av mig, Amelia Andersdotter.

—Redaktören

2 Kvinnor, skönhet och science fiction 2008

Få ämnen är så diskuterade som kvinnor och skönhet. Bland män, och bland kvinnor, är det nästan alltid ett favoritämne. Mindre favorit blir ämnet när det gäller unga kvinnor, eller flickor. Ämnet är då väldigt kontroversiellt.

Man talar om skadliga ideal, ofta sådana som flickor känner att de behöver leva upp till. Man betonar också flickornas skadliga relation till idealen,

speciellt när man talar till barnen själva.

Ungefär så låter det också i Scott Westerfelds roman *Ful*, nyligen översatt till svenska. Det är en ungdomsbok vars största emfas ligger på en flicka som inget hellre vill än att bli snygg. Lyckligtvis är det praxis i hennes framtidsstad att alla blir snygga när de blir 16.

För att göra lite historia av det skickar dock Westerfeld iväg henne till ett rebell-läger ute i vildmarken. Där konfronteras hon med gammeldags rostiskultur (rostisar=nutidens människor), och får tillfälle att fundera över hur fånigt det är med ätstörningar.

Problemet med den sortens avfärdande av ätstörningar är att ideal inte är tillräckligt för att skapa ätstörningar. Om det vore så skulle vi inte ha ett stort problem med barnfetma, eller fetma i allmänhet. Utan att göra någon närmare studie av ätstörningar och dess natur, kanske det ligger närmare till hands att tro att det är en tvångstanke.

Och att vårt närmast tvångsmässiga mässande emot det när vi talar till tonårsflickor kanske skapar tvånget, mer än avhjälper det.

En helt annan berättelse som ändå rör sig inom samma tema är Johanna Sinisalos novell *Baby Doll*. Hon skriver om barn (speciellt flickor) och kommersialismen. En sjukt skrämmande berättelse om ett förmodligen inte helt otänkbart scenario bland tonåringar idag, men där huvudpersonerna är under 13 år.

Vara som det vara vill med kommersialism bland unga, men scenariot är inte helt troligt. Samtidigt som internet har gjort sitt intåg, ser vi en nedbantning av topplistorna. I SVT:s program Kobra berättade man under våren 2007 om så osannolika topplistor som ”*Tio bästa filmer om mormoner*”. Vi översvämmas av olika topplistor idag, och det kommer snart spegla sig i större sammanhang också.

Kultur och utbud blir mindre likriktat, och våra unga går nog fria från den mest extrema likriktningen. Därmed inte sagt att vi blir fria från kommersialism.

Johanna Sinisalo vidrör dock ett annat område, det sexuella tvånget. Det är

inte ett helt ovanligt tema när man skriver om kvinnor. Vanligtvis ses det sexuella tvånget som kvinnans ultimata skam. Underligt är det då att det rubriceras som våld, fast vi knappast lägger samma skambetonade vikt vid till exempel grov misshandel av kvinna.

Nej, den skamliga mannliga sexualiteten som driver män till våldtäkt, borde kanske diskuteras i högre utsträckning än vad som görs idag. I science fiction, men också samhället i övrigt. Tur är det då att unga stjärnskottet Katrine Kielos är särskilt framträdande i den svenska, feministiska debatten.

Jag väntar med spänning på fortsättningen.

3 Vart tog elefanten vägen?

Vi mötte ett skepp på den gungande monsun
när vi seglade mot Röda havet opp
En fullriggare det var, och dess namn var Taifun
som nu segla' från Rhode Island till Good Hope

Med dessa rader inledde Evert Taube sin visa *Möte i monsunen*, som handlar om några av Frithiof Anderssons mest häpnadsväckande bravader.

Likt de flesta av Frithiofs äventyr är innehållet mer eller mindre osannolikt.

För den oinitierade läsaren ger jag en snabb sammanfattning:

Frithiof blir bortrövad av kinesiska pirater, men eftersom pirathövdingens dotter blir förälskad i honom låter denne honom gå.

Frithiof åker då till Singapore, men hans öde hos piraterna har lämnat honom barskrapad och utan pass.

Lyckligtvis känner Frithiof den svenske generalkonsuln i Singapore som snabbt utfärdar ett nytt pass åt honom.

Han tar då värvning på ett skepp ska frakta exotiska djur till ett zoo i Nederländerna. Med sedvanlig (o-)tur går skeppet in i en storm. Djuren trillar i ett efter ett, och naturligtvis besättning (särskilt kapten och styrman) också. Men elefanten omnämns aldrig som undergången. I visan sjungs i sista verserna ”*Men du Frithiof, elefanten, var är den?*” utan att få något explicit

svar. Möjligen kan svaret hittas i sista versens sista rader:

Det var summa tjugotvå, vita segel som där gick
på den böljande, blåa ocean

För att veta om de tjugotvå seglena kanske till exempel inkluderar ett par elefantöron är det bra att känna till lite om segelfartyg.

Mer specifikt de fullriggare som omnämns i vers 1.

En fullriggare är ett skepp vars alla master är beklädda med råsegel. Råsegel är uppkallade efter rået, den horisentella pinnen som sitter på en mast. Seglet är trapezoidt från råena (se bild).

För den intresserade kan nämnas att de minsta råseglena kallas "röjlar".

Vid den främre masten på en fullriggare brukar dessutom upp till fyra mindre triangulära segel vara hissade. Dessa kallas "jagare" och (yttre och inre) "klyvare" samt "förstäng".

En liten fullriggare har tre master. Vid förra sekelskiftet såg de ut ungefär som på andra bilden. Vi ser omedelbart att sångens fullriggare inte kan vara tremastad efter den modellen. Även med jagare, båda klyvarna och förstäng, samt två segel mellan både förmasten och stormasten och mesanmasten och stormasten är antalet segel bara 16.

En fyrmastad fullriggare, med fyra segel på förmasten, fyra på stormasten, och tre på mesanmasten, skulle dock komma upp i segelantalet 20. Plus två elefantöron har vi då summa tjugotvå vita (gråa?) segel som där gick på denna troliga fartygsmodell.

Och så kan vi känna oss lite närmare lösningen på vart Taubes elefant egentligen tog vägen.

4 Recension: Asura, Santiago Eximeno

http://webs.ono.com/melmek/pics/ASURA_Albemuth%20Digital.pdf

Som nybliven spanska-student tänkte jag mig kolla in den spanska SF-marknaden (eller CF, som det heter där). Särskilt intresse hade jag förstås för Creative Commons-marknaden, eftersom import inte var något lockande för min redan ansträngda ekonomi.

Santiago Eximeno har givit ut sin samling av fristående långnoveller vid Grupo Ajec. De översätter och ger ut annan science fiction också på spanska. Jag har läst den första novellen.

Det är ganska underhållande pulp. Trots att vissa trådar lämnas löst hängande, och berättelsen verkar lite hastigt avslutad, funkar det. Den utspelar sig i Madrid, i stadsdelen Varanasi. Stadsdelen Varanasi har klara drag av det riktiga Varanasi, vid floden Ganges. Religion spelar en stor del i invånarnas liv.

Samhället är indelat efter klasser, och övervakningen är i stort sett total. Styrdd av korporationerna förstås. På det sättet är berättelsen lite cyberpunk. Efter att flera prostituerade kvinnor hittats mördade i staden, kopplar man in en pensionerad detektiv som tidigare varit en av stadens bästa: Constantino Cabera. Tillsammans med Amadeo Romero ska han lösa gåtan med de mördade prostituerade. Sedan följer nekrofil, koptiska tecken och kopplingar till häxerier.

Om man läser spanska kan det vara värt mödan att läsa. Om man inte kan spanska är man nog lite illa ute med det.